

Vinthu vinkhondi vyakovwira pakusopa

Umoyo wa msilamu

1. chipharazgo cha chipulikano

Kuzomera cipulikano kukupeleka ukaboni wakuti kulije ciuta uyo ngwakwenelera kusopeka kupatula Allah,ndipo Muhammad ndi nthenga wake.

Cikwenera kuwa na cigomezgo caunenesko ndiposo cakukhora mu mtima,ndipo cikwenera kulondezgeka na vyakucita,na mazgu agha munthu wakukana viuta vyose vyautesi,wakusimikzga kuti Allah yekha ndiyo wakwenera kusopeka,ndipo mwakuzomera nchimi yake yaumaliro,na kuwa musulumani.

2. malurombo ghankhondi gha zuwa na zuwa

Luroombo lukovwira kuti munthu wawe paubwezi na mlengi wake,ndipo nyengo zose likutikumbuska kuti tikwenera kupulikira chiuta.

Mapemphero ghankhondi agha ghakulembeka kamoza,namulenji,namise,para dazi lanjira na para kwafipa.

Pemphero lililose lingatora maminiti ghacoko wakuwerenga Quran,kulomba,kulumba Allah,na machitiro ghakupambanapambana, pakunozgekera ku malurombo,wasilamu wakugeziska viwaro vinyake vya thupi lawo,nga ni chisko na mawoko,kuti wawe wakutowa mwauzimu na mwakuthupi.

3. wowwiri wa pa cilimika

Cakupeleka ca cilimika cilicose nchakukhumbikwa pa msilamu waliyose uyo wakukwaniska viyese vinyake .

2.5% ya usambazi wa munthu pa chaka yikwenera kupelekeka ku awo mbakwenelera nga mbakavu, wakusowerwa panji awo wali na ngongoli, kukutozga usambazi wa munthu ndipo kukupeleka vyandulo vinandi kwa uyo wakupeleka na uyo wakupokera,cinthu cimoza ico cikucitika nchakuti: cikovwira kuti pawavye mphatukano pakati pa wasambazi na wakavu,ndipo cikovwira kuti waliyose wawe na umoyo uwemi.

4.fastiya cilimika

Chaka chilichose mu mwezi wa Ramadan,wasilamu wakuziwizga kurya kufuma ku matandakuca mpaka para dazi njira,kuleka kurya,kumwa na kugonana.

Likutovwira kuti tiwe wakutowa mwauzimu, wakuzikira, ndiposo wakujikora, ndipo yikovwira kuti thupi liwe makora. Ramadan ni mwezi wa 9 mu kalendara ya chisilamu.

5.ulendowa ulendo

Munthu wakwenera kuluta ku msumba utuwa wa mecca ku Saudi Arabia kamoza pera pa umoyo wake,munthu uyo wali

na ndalama na nkhangono.Chaka chilichose mu mwezi wa 12 wa kalendara ya chisilamu,wanthu wa mitundu yose,mafuko,na viwaro wakuwungana pamoza,wakukolerana pakusopa ciuta yumoza waunenesko,ulendo ukuru uwu ukawa na vigawa vinandi nga ni sembe,kwenda na kulomba ku malo ghakupambanapambana, ivi vikusintha umoyo wa munthu ndipo vikumupangiska kuti wawe wakujiyuyura, wakuwalomba na kuwonga comene.

Wanthu wose wakuvwara vyakuvwara vyambura kuvwara ndiposo vyakuyana waka,ivyo vikususkana na visambizgo na mitheto,kuti tose tiwe wakuyana pamaso pa chiuta.

kusopa

Ntchitoyiliyose iyo Allah wakukondwa nayo

Mu islam, kusopa kukumalira pa mizati yinkhondi pera yayi,kusopa ni mazgu agho ghakung'anamura kucita vinthu ivyo vikukondweska ciuta,milimo ya zuwa na zuwa yingawa ya kusopa usange munthu wakutozga maghanoghano ghake na kuwoneseska kuti ivyo wakucita vikukolerana na malango gha ciuta,mwachiyelezgero:kumwemwetera,kuwa walusungu ku wazengezani withu,kovwira mbumba zithu,kuwa wakugomezgeka,na kuwuskapo viswaswa mu msewu.

Tikwenera kumanya kuti ciuta wakukhumbikwira munthu waliyose yayi kuti wamusopenge,mmalo mwake,tikumukhumbikwira ndipo kusopa kwithu kukutiwovwira ise.

Fundo yakuzirwa

Vinthu ivyo vyayowoyeka pacanya apa vya cipulikano na kusopa vikupanga cisopo ca cisilamuPara munthu wakucita visambizgo vya chisilamu,wakufiska vyakukhumbikwa vyauzimu,vya thupi,vya maghanoghano na vya wunthu,ndipo ni nthowa yiwemi ya umoyo,nakuti ndiyo nthowa yekha ya umoyo iyo yikukondweska ciuta wankhongonozose,ndiposo ndiyo nthowa yekha iyo yikulongozgera ku paradiso wamuyirayira.

Uyo wakuchita uweme,mwanalume panji mwanakazi,apo iyo ngwakupulikana, tiwampe umoyo uweme.ndipo ndithu tidzawapasa malipiro awo pa tsiku lachimaliziro kuyana na milimo yiwemi iyo wakacitanga” Quran 16: 97

Kuti mumanye vinandi na mabuku ghanyake mu nkhani iyi

www.islamic-invitation.com

Kuyowoya vya chisisilamu

Mazgu Ghakwamba

Manyani ivyo mukwenera kumanya

www.islamic-invitation.com

التعريف بالإسلام باللغة التومبوکا

Introduction to Islam Tubuka language

Kuyowoya vya chisisilamu

Chisilamu ndi yachibadwa ndipo ndi njira ya umoyo, likuciska munthu kuti waghanaghanirenge comene za ubwezi wake na mlengi wake, likusambizga kuti munthu wangawa na mtende na chimwemwe chanadi para wali pa ubwezi na ciuta, tikulondozga urongozgi wake na kucita milimo yiwemi.

Wasilamu wakukwana cigawa cimoza mu vigawa vinkhondi vya wanthu wose pa caru, ndipo ici cikupangiska kuti cisopo ca cisilamu ciwe cimoza mwa visopa vikuru comene, kugomezga na kusopa ciuta yekha waunenesko ndiyo ni cilato ca umoyo mu cisilamu.

Ilizgu la chiarabu lakuti ISLAM likung'anamura kujilambika kwa chiuta yekha waunenesko, munthu uyo wakujilambika kwa chiuta wakuchemeka musulamani, munthu uyu wa mtundu uliwose panji fuko.

Cinthu cinyake ico cikupambaniska cisopo ca islam na visopo vinyake nchakuti: cikutora zina la munthu panji fuko yayi.

Vinthu vinkhondi na cimoza vyakukhwaskana na cipulikano

1. kugomezga mwa Allah

Allah ni zina la ciuta waunenesko yekha Allah ni zina la chiarabu la chiuta waunenesko yekha, chiuta waliye wabwezi, wanyawo, wana, panji wapapi, iyo wakuyana yayi na ivyo wali kulenga, pakuti paliye chinthu ico cikukolerana na makhaliro ghake ghaucindami ndiposo ghaurunji, makhaliro agha ni: mlengi, walusungu comene, na wakukwezgeka comene, wankhongono zose, murunji comene, wavinjeru comene, wakusungilira vyose, ndiposo wakumanya vyose. Iyo ni mlengi wa vinthu vyose, ndipo wakuvisungilira vyose, uyo wali kutipa vitumbiko vyambura mapendeko nga ni kupulika, kuwona na kughanaghana ndipo wakwenda, ipo tikwenera kumuwonga na kumusopa iyo pera na kulondezga ulongozgi wake. Nchakupulikikwa kuti chilengiwa ichi ntchakupambana na vinyake ndipo paliye uyo wangapanga vinthu ivi kwambura kuti munthu munyake wamahara na wankhongono comene walipo, ntheura ntchakupulikikwa yayi kugomezga kuti cilengiwa ici cikajipangira cekha panji.

2. kugomezga kuti kuli wangelo

Wangelo wali kulengeka kufuma ku ungwero, wali kupika milimo ndipo wakukana yayi kupulikira mlengi wawo, wangelo wacoko waka ndiwo wamanyikwa, nga ni Gabriyeli, uyo wakupharazga uthenga wa ciuta ku nchimi, ndipo mungelo wa nyifwa, uyo wakutora mizimu ya wanthu.

3. kugomezga mu mabuku ghakulembeka

Allah wavumbulutsa kwa atumike ake kukhala chiongoko ndi chifundo chochokera kwa iye, ichi chikusazgapo torah na gospel uwo ukavumbulika kwa moyses na jesu, na Quran iyo yavumbuluskika kwa Muhammad (Mtende uwe nawo wose) Quran ndi chivumbulutso chomaliza kwa anthu onse, pali vimanyikwiro na minthondwe yinandi iyo yikufuma kwa chiuta, vinyake mwa vinthu ivi ni:

- Buku ili lili na mazgu ghapusu na gha kupulikikwa makora agho ghakukhozgera ivyo wanthu wakugomezga vyakukhwaskana na ciuta wankhongonozose
- Buku ili lili na mazgu ghakupambana na ghanyake ghose agho wanthu wakughawona kuti ni viwemi chomene pa nkhani ya kuyowoya chiarabu, kweni quran yikapelekeka kwa Muhammad mweneuyo wakamanyikwanga kuti wakawa wambura kusambira.
- Lili na fundo zinandi za sayansi izo zili kuvumbulika sonosono apa, nangauli zikavumbulika kale chomene.
- Likusungilila lizgu na lizgu kufuma apo likavumbulikira mu ciyowoyero cake cakwambilila, vikupambana na mabuku ghanyake agho wali kughapotozga, kughasintho, panji kughataya.
- Cinthu cinyake cakuzizwiska ca quran nchakuti: yilije maubendezi panji kupindikana.
- Nthowa yiwemi yakulongosolera vinthu vinandi vyapadera na vyakuzizwiska ivyo vili mu quran njakuti ni vyakufuma kwa chiuta, pamoza na ivyo nchimi Muhammad (mtende uwe pa iyo) yikayowoya na kucita, ni buku ilo likovwira comene wanthu kuti wamanye vinthu vya cisisilamu.

4. Kugomezga mu nchimi

Wasilamu wakugomesga kuti ciuta wakatuma mchimi zinandi, wakatuma yumoza ku mtundu uliwose, kupharazga uthenga wa ciuta, nchimi izi ni adamu, nowa, abrahamu, davide, yosefe, mozesi, yesu na Muhammad (mtende uwe pa wose) wakapharazganga kuti wanthu wawelere kwa ciuta waunenesko, kuti tiwe viyelezgero viwemi pa nkhani ya kupulikira ciuta na kulongozgera wanthu ku nthowa ya ciponosko, nchimi zilije cigawa cilicose ca ciuta, ndipo mtundu uliwose wa malurombo panji kusopa kwa nchimi panji kwa ciuta kwizira mwa izo nkwakukanizgika comene, ndipo ukuwoneka nga nkhuswa dango lakuti ciuta yekha ndiyo wakwenera kusopeka.

-Ntchimi yesu

Wasilamu wakugomezga kuti yesu wakawa nchimi yakucindikika ya ciuta, wakababika mwakuzizwiska kwizira mwa mwali mariya, wakacita minthondwe yinandi mwa kuzomerezgeka na ciuta, mwaciyelezgero, wakacizganga

walwari, wakachizganga wachibulumutira na kuyowoya nga ni mwana uyo wababika waka, nangauli wasilamu wakucindika na kutemwa yesu, kweni wakumusopa yayi, wakumanyikwa kuti ni mwana wa ciuta yayi nesi cigawa ca waciuta watatu, ndipo waliye mikhaliro yose ya ciuta.

Ciuta wakuti:

Allah sakuyenera kukhala ndi mwana, ulemelero ukhale pa iye! Pamene wafuna chinthu amangonena kuti, "khalako, ndipo chimachitika, Quran 19:35

-Ntchimi muhammad

Muhammad (mtende uwe pa iyo) wakaba nchimi yaumaliro iyo wakatumba ku wanthu wose, wakizanga na Koran kuti walongore uwo visambizgo vyake vikwenera kugwiliskirika nchito, wakawa munthu wakugomezgeka, murunji, walusungu, wakugomezgeka na wachikanga, nga ni yesu, wasilamu wakumusopa yayi Muhammad.

5. Kugomezga mu zuwa la cheruzgo

Zuwa la cheruzgo lizenge nadi, apo waliyose wa ise wazamwilira panthazi pa mlengi withu na kufumba ivyo wakacita, viwemi na viheni, waliyose wa ise wazamweruzgika, nanga wangawa mukuru panji mucoko. Mu zuwa ilo, chiuta waunenesko wazamweruzga mwaurunji, ndipo paliye uyo wazamupwetekeka, munthu waliyose wazamuwerezgekerako ku icho ntchakwenelera, ndipo wose wazamweruzgika mwaurunji, ndipo waliyose wazamupokera njombe ya paradiso panji chilango cha moto wa helo. Para kulije zuwa la cheruzgo, umoyo ungawa wambura urunji cifukwa ni waliyose yayi uyo wakupokera urunji pa caru ici.

6. Kugomezga kuti ciuta wali kunozga kale ivyo vicitikenge

Chiuta wakumanya vyose ivyo vikacitika kale, ivyo vikucitika sono, ndiposo ivyo vicitikenge munthazi, paliye kanthu kalikose ako kakuchitika kwambura kuti iyo wakumanya ndipo iyo ngwa nkhangono pa vinthu vyose. Munthu waliyose wali kupika wanangwa wakusankha pakati pa ciwemi na ciheni, ndipo waliyose wazamweruzgika mwakuyana na ivyo wacita. Wanangwa wa kusankha vinthu ukulekerana yayi na fundo yakuti vinthu vingacitika pekha usange ciuta wavimanya na kuvizomerezga, ndipo ici cikung'anamura kuti ciuta wali na nkhangono pa vinthu vyose yayi, panji kuti wakukanizga wanthu kucita ivyo wakukhumba, nangauli ciuta wakumanya ivyo wanthu wazamusankha, kweni cikung'anamura kuti wawakanizgenge yayi, ndipo ciuta wakukondwa na vyose yayi ivyo wakuzomerezga kuti vicitike.